

ולכן צריך לשייר את מקום האיש והאשה כדי שהסופר יכתוב את השמות לשמה, ולכן אומר שמואל שצריך גם לשייר את מקום הרי את מותרת לכל אדם:

שנינו במשנה את הסיבה שהסופר צריך לשייר את מקום התורף, מפני התקנה:

מאי "תקנה"?

אמר רבי יונתן:

מפני תקנת סופר, התירו לסופר לכתוב את הגט אפילו קודם שהבעל ציוה עליו לכתבו. **ורבי אלעזר היא, דאמר עדי מסירה כרתי,** ולכן צריך מדאורייתא שתהא כתיבת הגט לשמה.

ובדין הוא דאפילו טופס נמי לא לכתוב, ומעיקר הדין היה צריך להיות שלא נתיר לסופר לכתוב אפילו את הטופס ללא ציווי הבעל, כיון שיש לחשוש שמא מתוך כך יבא הסופר לכתוב גם את התורף שלא לשמה. **ומשום תקנת סופרים,** שיהא לו בידו גט מוכן, **שרו,** התירו לו **רבנן** לכתוב את הטופס שלא לשמה, וגזרו אף על שאר שטרות, שישאיר בשטר מקום פנוי כדי שלא יבואו לטעות ולהכשיר גם בגיטין.

ורבי יהודה פוסל בכולן, אפילו אם שייר את מקום התורף —

משום שגזר **טופס אטו תורף.** ולכן אסור לו לכתוב את הטופס ללא ציווי מהבעל. ושוב **גזרו שטרות אטו גיטין.** ואסור לסופר להכין אף את הטופס של השטר.

ורבי אלעזר מכשיר בכולן, בכל השטרות, **חוץ מגיטי נשים** —

משום שהוא סובר ש**טופס אטו תורף** גזרו שיכתבו אותו לשמה, כדי שלא נטעה ונכשיר גם את התורף שלא לשמה, אבל שאר שטרות **אטו גיטין לא גזרו.**

שנינו במשנה שהטעם של רבי אלעזר **שנאמר וכתב לה לשמה:**

ושואלת הגמרא: **והא כי כתיב "לה", אתורף הוא דכתיב!**

הרי מה שכתוב בתורה שצריך שתהא הכתיבה לשמה, הוא רק לגבי התורף, ומדוע סובר רבי אלעזר שצריך שאף הטופס יהא נכתב לשמה?

ומתרצת: **אלא, אימא,** אין כונת רבי אלעזר שדין זה נלמד מהפסוק, אלא **משום שנאמר בתורה "וכתב לה", לשמה,** שצריך שיהא התורף נכתב לשמה, לכך אנו גוזרין אף על הטופס שיהא נכתב לשמה.

ומקשינן:

כ-ב

קשיא דרבי אלעזר אדרבי אלעזר! כיון שהעמדנו את הרישא של המשנה כדעת רבי אלעזר, ומכל מקום מתיר התנא לסופר להכין את טופסי הגיטין, אם כן יהיה לנו סתירה במשנה, שהרי בסיפא כתוב שרבי אלעזר מכשיר בכולן חוץ מגיטי נשים.

ומשנינן: **תרי תנאי, ואלבא דרבי אלעזר.**

ובדין הוא דאפילו תורף נמי לכתוב. מעיקר הדין יכול הסופר לכתוב גם את התורף ללא ציווי הבעל. וזמנין דהוה ליה קטטה בהדה, אלא שאנו חוששין שיהיה לו קטטה עמה, ורתח עלה, וזריק ליה ניהלה, מתוך כעסו הוא יזרוק לה את הגט, ומעגן, ומותיב לה. ועל ידי זה הוא תשאר מגורשת ללא בעלה. אבל כיון שצריך לכתוב את שם האיש והאשה, אנו תולין שעד שהסופר יכתוב הוא ינוח מכעסו ויתפייס עמה.

אמרי לה רבי אלעזר דאמר עידי מסירה כרתי

ובדין הוא דאפילו טופס נמי לא לכתוב ומעיקר הדין היה ראוי שאף את הטופס לא יכין הסופר כיון שאנו גוזרין טופס אטו תורף, אלא וזמנין דבעי למיזל למדינת הים פעמים שהבעל ממחר לילך למדינת הים ולא אשכח ספרא ולא ימצא סופר שיכתוב לו גט ושביק לה ויעזוב אותה ללא שיגרשנה ואזיל וילך למדינת הים ומעגן ומותיב לה ותשאר אשת איש עגונה, לכך התירו לסופר להכין גט, ולא יצטרך להוסיף אלא את שם האיש והאשה והזמן:

למדנו במשנה שהסופר צריך לשייר גם את ומקום הזמן:

קפסיק, התנא שנה באופן פסוק ומוחלט, ותני "הכותב טופסי גיטין", לא שנא, בלא לחלק, אם גירשה מן הנישואין, לאחר שנשאה, ולא שנא או שגירשה מן האירוסין, לאחר שקידשה, קודם שנשאה —

ושואלת הגמרא: בשלמא אם גירשה מן הנישואין, מובן מדוע צריך הסופר להשאיר את מקום הזמן פנוי בגט —

יש מחלוקת תנאים בדעת רבי אלעזר, האם הוא גוזר טופס אטו תורף, או לא.

רבי שכתו אמר הזקיה —

הסיבה שצריך לשייר את מקום האיש והאשה, היא משום קטטה. והמשנה היא כשיטת רבי מאיר, היא דאמר עדי חתימה כרתי, ומדאורייתא לא צריך שתהא כתיבת הגט לשמה —

ובדין הוא, דאפילו תורף נמי לכתוב. מעיקר הדין היה הסופר יכול לכתוב גם את שם האיש ואת שם האשה. אלא, וזמנין דשמעה ליה לסופר דקא כתיב, שאנו חוששין שמא תשמע האשה שהסופר כותב גט על שם בעלה, וסברה: איהו קאמר ליה! ותסבור שבעלה ציוה עליו לכתבו. והוה לה קטטה בהדיה. וזה יגרום לקטטה בינה לבינו —

ולכן צריך לשייר את שם האיש ואת שם האשה. וכמו כן צריך לשייר את הזמן של הגט, כדי שלא יהא גט מוקדם. אבל הוא יכול לכתוב "הרי את מותרת לכל אדם" ללא ציווי הבעל, כיון שזה לא יכול לגרום לקטטה.

רב חסדא אמר בשם אבימי —

הטעם שצריך הסופר לשייר את התורף הוא משום תקנת עגונות.

אמרי לה, יש אומרים, שזה לפי רבי מאיר, ואמרי לה, ויש אומרים, שזה לפי רבי אלעזר.

אמרי לה רבי מאיר, דאמר עדי חתימה כרתי —

אלא למאן דאמר הטעם התקנה של זמן בגיטין הוא **משום** שמה שתתן, שהיא **בת אחותו**, תזנה תחתיו, והוא ירחם עליה שלא תקבל עונש חנק בבית דין, ויכתוב לה גט בלא זמן, וכשיעידו עליה בבית דין שהיא זינתה, היא תוציא את גיטה, ותאמר "גרשה הייתי בזמן הזנות" —

ארוסה, מי אית לה דין פירי? הרי בארוסה אין לבעל זכות לאכול מפירות נכסי מילוג שלה, ולא שייך טעם התקנה של זמן, ואין צורך כלל בכתיבת זמן בגט.

ומתרת הגמרא:

אמר רב עמרם: הא מילתא, שמעית מיניה דעולא — דאמר הטעם שהצריכו להניח את מקום הזמן בארוסה, הוא **משום תקנת ולד** —

ולא ידענא מאי ניהו. לא ידעתי לפרש מה היא "תקנת ולד" בארוסה —

כיון דשמעיתא, כיון ששמעתי להא דתניא את מה שכתוב בכרייתא —

האומר לעדים "כתבו גט לארוסתי, אך איני רוצה לגרשה כעת, אלא, לכשאכנסנה, אחרי שאשא אותה, אנרשנה", אינו גט —

ואמר עולא: מה טעם גט זה פסול לגרש בו? — **משום גזירה, שמה יאמרו: גיטה קודם לבנה!** שיש לחוש שמה כשיכנסו אותה, היא תתעבר, וכשיגרשנה יראו שזמן הגט הוא משעת האירוסין, ויאמרו שגירשה כבר מזמן האירוסין, ובנה נולד מביאת זנות, בלא חופה וקידושין.

הכי נמוי, גם במשנתנו, צריך להניח את

בין למאן דאמר הטעם שתקנו זמן בגיטין הוא **משום** שמה שתתן, שהיא **בת אחותו**, תזנה תחתיו, והוא ירחם עליה שלא תקבל עונש חנק בבית דין, ויכתוב לה גט בלא זמן, וכשיעידו עליה בבית דין שהיא זינתה, היא תוציא את גיטה, ותאמר "גרשה הייתי בזמן הזנות" —

איכא, לכן צריך הסופר להשאיר פנוי את מקום הזמן, כדי שלא יוכל לחפות עליה עם גט מוקדם שזינתה לאחר הגירושין.

ובין למאן דאמר הטעם שתקנו זמן בגיטין הוא **משום פירי.** שהרי הבעל אוכל פירות נכסי מלוג של האשה רק עד הגירושין. וכדי שהאשה תוכל להוציא מהלקוחות שקנו פירות מהבעל לאחר שגירשה, והפירות שמכר הבעל ללקוחות הם שלא כדין, ואם תוציא גט בלא זמן, יאמרו הלקוחות שרק עכשיו נתגרשה, וקנו את הפירות כדין, קודם הגירושין, מידו של הבעל. ולכן תיקנו, שיכתוב זמן בגט, כדי שתוכל להוציא את הפירות מהלקוחות.

איכא, לכן גם גט עם זמן מוקדם פסול, שאנו חוששין שמה יכתוב בגט שגירשה קודם הזמן שבאמת גירשה, ותטרוף את הפירות מהלקוחות שלא כדין, ולכך צריך הסופר להשאיר את זמן הגט פנוי.

אלא, באופן שגירשה מן האירוסין משעה שנתקדה —

בשלמא למאן דאמר תיקנו זמן בגיטין **משום** שמה יחפה על **בת אחותו, איכא.** לכן גם בגירשה מן האירוסין, צריך לכתוב זמן בגט, כדי שלא יוכל לחפות עליה.

הכי נמי, אם יכין את השטר קודם הגירושין,
זה מייחזי כשיקרא, נראה כשקר! ?
מתרצת הגמרא:

וליתא! אין הלכה כדינו של רב פפי —

כדמוכח מדברי רב נחמן ולכך פסק רב כרבי
אלעזר —

דאמר רב נחמן: אומר היה רבי מאיר,
הרוצה לגרש את אשתו, הרי אפילו אם
הבעל מצאו את הגט באשפה, והיה כתוב בו
שם האיש והאשה כראוי, אם חתמו בעדים
לשמה, ונתנו לה, כשר. כיון שדעת רבי
מאיר היא שעדי חתימה כרתי, ועיקר הגט
הוא החתימה, ולא צריך שתהא הכתיבה
לשמה.

ומוכח, שאין אנו חוששין שיראה כשקר,
שהרי הגט לא נכתב כלל לשם האשה, ובכל
זאת יכול לגרש בו.

ואפילו רבנן, החולקים על רבי מאיר,
וסוברים שגט שמצאו באשפה פסול, לא
פליגי עליה דרבי מאיר, אלא בגיטי נשים
דבעינן כתיבה לשמה, לא נחלקו על רבי
מאיר אלא רק לגבי גט, כיון שהם סוברים
שיש דין כתיבה לשמה. אבל בשאר שטרות,
שאינן בהם דין כתיבה לשמה, לא! אלא יכול
הלוח להשתמש בשטר שמצא באשפה כדי
ללוות כסף, ולא חוששין שיראה כשקר.

ועוד ראינו מצינו שלא חוששין בשאר
שטרות שיראה כשקר —

דאמר רב אסי אמר רבי יוחנן —

שטר שלוח בו ביום החתימה, אפילו אם
פרעו ביום של החתימה, אינו חוזר ולוח

מקום הזמן אף בארוסה, גזירה שמא יכתוב
הסופר את זמן האירוסין, והוא לא יגרש
אותה עד לאחר הנשואין, ויאמרו: גיטה
קודם לבנה!

אמר רבי זירא, אמר רבי אבא בר שילא,
אמר רב המנונא סבא, אמר רב אדא בר
אהבה, אמר רב —

הלכה כרבי אלעזר בסיפא של המשנה,
שפוסל אף את הטופס של הגט, גזירה משום
תורף.

קרי רב עליה דרבי אלעזר: טובינא דחכימי!
רב קרא על רבי אלעזר שהוא המאושר שבין
החכמים, שהרי ההלכה כמותו.

שואלת הגמרא:

ואפילו בשאר שטרות, נמי? האם גם בשאר
שטרות רב פוסק כרבי אלעזר, שמכשיר
בשאר שטרות.

והאמר רב פפי משמיה דרבא —

האי אשרתא דדייני, אישור שמקיימים
הדיינים את חתימות העדים, שזהו באמת
חתימתן, דמיכתבה מקמי שנכתבה לפני
דליסחדי סחדי, שהעדים העידו לפני דין
אחתימת ידיהו שזה חתימת ידם, פסולה
האשרתא, לפי שנראה הדבר כשקר, ואף על
פי שהדיינים חתמו רק לאחר שהעידו העדים
בפניהם שזה חתימת ידם, מכל מקום כתיבת
האשרתא עצמה נראית כשקר, שהרי כתבו
שהעדים העידו בפניהם על החתימות, לפני
שהעדים באמת העידו.

אלמא, כיון שהקיום מייחזי כשיקרא, נראה
כשקר, הוא פסול —

מתניתין:

כ-א

שליח המביא גט ואבד הימנו:

אם מצאו לאתרו הרי הוא כשר לגרש בו, ובגמרא יתבאר כמה הוא שיעור "לאתרו".

ואם לאו הרי זה פסול, כי שמא מאיש אחר נפל וגט זה אינו הגט ששלח בידו הבעל, ואינו יכול לגרש אלא בגט שכתבו בעלה של זו לשם זו.

מצאו השליח שאיבדו לגט בחפיסה או בדלוסקמא ויש לו סימן בכלים אלו, הרי הוא כשר.

או אם מכירו לגט עצמו, הרי הוא כשר. (1)

באותו השטר פעם שניה, אפילו באותו היום של ההלואה הראשונה, שכבר נמחל שעבודו. שהרי על המלוה השניה לא חתמו העדים, ואינו אלא מלוה על פה, ואינו יכול לגבות מהלקוחות.

מדייקת הגמרא — טעמא דנמחל שעבודו, לכן אי אפשר להשתמש שוב בשטר זה. אבל אם השטר היה נחתם גם על ההלואה הזאת, אף שהשטר נכתב קודם מעשה ההלואה, אינו נפסל, ומשום שיקרא לא חיישינן. ולא חוששין למיחזי כשיקרא, ולכן גם באשרתא דדייני אין אנחנו פוסלין את האשרתא משום מיחזי כשיקרא.

האחד: היות והוא עצמו מצאו הרי הוא נאמן במיגו שלא איבדו; [וכן כתבו התוספות נדפס לקמן כח א, ולפי גירסתם ופירושים; ונתנו טעם שהוא נאמן משום מיגו, ומשום שאף עם הארץ יודע בטביעות עינא, רק שאינו נאמן, וכשיש לו מיגו הוא נאמן].

וצריך לפרש לפי דבריהם, דלא מיבעיא שאין אנו יודעים על אבדן הגט אלא ממנו, אלא שלא נודע לנו ממנו אלא כשמצא את הגט, שאם כבר סיפר על כך קודם שמצא, שוב אין להאמינו אחר כך במיגו, שהרי זה הוא "מיגו למפרע" [ראה בבא בתרא א ל בתוספות] שאינו מיגו.

השני: "ואפילו איכא סהדי דנפל ממנו, אפשר דהיכא שהוא מצאו, ואין אנו מחזירין לו כלום על פיו, דנאמן אף על פי דליכא מיגו"; ובביאור פירושו השני האריך בשיעורי רבי שמואל למסכת בבא מציעא [דף יח א, עמוד כה מדפי הספר], ראה שם.

1. נתבאר על פי רש"י שלפנינו; ולא פירש רש"י אם מכירו בסימן או בטביעות עין, ולשון "מכירו" משמע בפשוטו טביעות עין; ומה שכתב רש"י שיש לו סימן בכלי, ראה בגמרא בעמוד ב' שסתם סימן תלוי בספק אם סימנים דאורייתא או מדרבנן, וסימן מובהק ודאי מועיל. ורבינו קרשק"ש הביא בשם רש"י [וראה רש"י על הרי"ף, ושאר ראשונים בשם רש"י]: שהכל הוא דבר אחד: "אם מצאו בחפיסה ויש לו סימן בכלי, ומכירו גם כן לגט, כשר", וכתב על זה: אבל בלא חפיסה אפילו מכירו לגט בטביעות עין, לא, דלא סמכינן אטביעות עינא אלא לצורבא מרבנן; ותמה על זה: כי מאחר שיש לו סימן בכלי למה צריך הוא גם טביעות עין בגט!?

ועל כן פירש כמו רש"י שלפנינו, וכגון שמכיר את הגט בטביעות עין; ופירש שני פירושים, למה נאמן השליח בטביעות עין, ואף שאינו צורבא מרבנן: